

54.

Na mocy art. 44 Konstytucji ogłaszam ustawę następującej treści:

U S T A W A

z dnia 25 stycznia 1933 r.

o zniesieniu kar cielesnych w szkołach na obszarze b. zaboru pruskiego.

Art. 1. Uchyła się §§ 50 — 53 części II, tytułu XII, powszechnego prawa krajowego dla państw pruskich oraz § 10 regulaminu szkolnego dla szkół elementarnych prowincji pruskiej z dnia 11 grudnia 1845 r. (Zb. ust. pruskich z 1846 r. str. 1).

Art. 2. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 3. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów *A. Prystor*

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego: *J. Jędrzejewicz*

55.

**ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOMUNIKACJI
I MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH W PO-
ROZUMIENIU Z MINISTREM SPRAW WOJSKO-
WYCH**

z dnia 15 stycznia 1933 r.

**o ruchu pojazdów mechanicznych na drogach pu-
blicznych.**

Na podstawie art. 5, 6 i 26 ustawy z dnia 7 października 1921 r. o przepisach porządkowych na drogach publicznych (Dz. U. R. P. Nr. 89, poz. 656) i art. 6 pkt. b) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 maja 1932 r. w sprawie zniesienia urzędu Ministra Robót Publicznych (Dz. U. R. P. Nr. 51, poz. 479) oraz art. 2 ustawy z dnia 23 marca 1929 r. w sprawie ratyfikacji konwencji międzynarodowej, dotyczącej ruchu samochodowego, podpisanej w Paryżu dnia 24 kwietnia 1926 r. (Dz. U. R. P. z r. 1929 Nr. 25, poz. 257), zarządza się co następuje:

Rozdział pierwszy.

Postanowienia wstępne.

§ 1. (1) Pojazdem mechanicznym w rozumieniu niniejszego rozporządzenia jest pojazd, poruszany przez umieszczony na nim silnik i nie biegnący po szynach,

(2) Pojazd mechaniczny, przeznaczony do zarobkowego przewożenia osób lub rzeczy, uważa się za przeznaczony do użytku publicznego.

(3) Pojazd mechaniczny z dwoma co najmniej przyczepnemi wozami uważa się za pociąg drogowy

Rozdział drugi.

Warunki techniczne pojazdów mechanicznych.

§ 2. Do ruchu na drogach publicznych mogą być dopuszczone tylko takie pojazdy mechaniczne, które są zbudowane i urządzone w ten sposób, iżby nie zagrażały bezpieczeństwu publicznemu wogóle, a bezpieczeństwu ruchu w szczególności, nie niszczyły drogi w sposób przekraczający zwykłe jej zużycie, nie zakłócały spokoju publicznego dotkliwym hałasem i nie wydzielały dymu lub swędu.

§ 3. (1) Użycie metalowych obręczy kół dopuszczalne jest tylko dla pojazdów mechanicznych, które nie mogą rozwijać szybkości większej niż 10 km na godzinę.

(2) Krawędzie metalowych obręczy pojazdów mechanicznych powinny być stępione, a stykająca się z jezdnią powierzchnia tych obręczy, — zarówno jak zewnętrzna powierzchnia pędnych wstęg pojazdów gąsienicowych, — nie może posiadać nierówności, niszczących nawierzchnię drogi.

(3) Szerokość metalowych obręczy pojazdów mechanicznych powinna być taka, aby, przy największym dopuszczalnym obciążeniu, ciśnienie na jeden centymetr bieżący użytecznej szerokości obręczy nie przekraczało 100 kg.

(4) Szerokość obręczy gumowych (masywów) pojazdów mechanicznych, oraz szerokość drażonych obręczy gumowych (półpneumatyków) powinna być taka, aby ciśnienie na jeden centymetr bieżący szerokości śladu koła na gładkiej, twardej nawierzchni, przy największym dopuszczalnym obciążeniu, nie przekraczało 100 kg.

(5) Szerokość pneumatycznych obręczy pojazdów mechanicznych powinna być taka, aby ciśnienie na jeden centymetr bieżący szerokości śladu koła na gładkiej, twardej nawierzchni, przy normalnym napompowaniu obręczy i przy największym dopuszczalnym obciążeniu pojazdu nie przekraczała 100 kg.

§ 4. Każdy pojazd mechaniczny ma być zaopatrzone w następujące przyrządy i urządzenia:

- a) w mocny mechanizm kierowniczy, dający możliwość łatwego i pewnego skręcania;
- b) w dwa niezależne od siebie skutecznie i szybko działające systemy hamulców albo w jeden taki system, wprowadzany w działanie przez dwa niezależne od siebie mechanizmy, z których jeden może działać nawet wtedy, gdy drugi zawiedzie;
- c) w urządzenie, usuwające hałaśliwy wydmuch gazów spalinowych;
- d) w urządzenie, uniemożliwiające wprawienie pojazdu w ruch przez osoby niepowołane;
- e) jeżeli ciężar własny pojazdu przekracza 350 kg w urządzenie do cofania pojazdu w tył za pomocą silnika z siedzenia kierowcy;

- f) w jednotonnowy przyrząd sygnałowy o donośnym, a nierażącym dźwięku;
- g) w dwie latarnie o bezbarwnych szklach, umieszczone na przodzie w jednym poziomie po obu stronach pojazdu; motocykl bez wózka przyczepnego ma być zaopatrzone w jedną latarnię, o bezbarwnym szkle, umieszczoną na przodzie motocykla;
- h) w jedną latarkę z czerwonym światłem, umieszczoną w tyle pojazdu z lewej strony, oraz w urządzenie dokładnie oświetlające tylny znak rejestracyjny; latarka tylna oraz urządzenie do oświetlania tylnego znaku nie mogą być gaszone ani z siedzenia kierowcy, ani z wnętrza pojazdu; motocykle bez wózków przyczepnych, zamiast latarki z czerwonym światłem, mogą być zaopatrzone z tyłu w czerwoną, odbijającą promienie światła, szklaną tarczę, o średnicy co najmniej 3 cm;
- i) jeżeli pojazd może rozwijać szybkość większą, niż 20 km na godzinę w co najmniej jeden reflektor, mogący oświetlać drogę na przestrzeni przynajmniej 100 metrów przed pojazdem; reflektor ma być tak urządzony, aby w razie potrzeby można było opuszczać snop światła lub zmniejszać jego natężenie, albo przełączać światła reflektorów na latarnie tak, aby światło nie raziło jadących z przeciwnej strony, a jednakże oświetlało dostatecznie drogę, przynajmniej na 25 m przed pojazdem;
- k) jeżeli całkowita waga pojazdu, złożona z ciężaru własnego i największego dopuszczalnego ładunku przekracza 3500 kg, albo jeśli budowa nadwozia utrudnia kierowcy możliwość widzenia drogi z tyłu za pojazdem w boczne lustro, dające kierowcy możliwość widzenia drogi z tyłu za pojazdem.

§ 5. (1) Co najmniej jeden z hamulców, wymienionych w § 4 w punkcie b), powinien działać skutecznie zarówno przy jeździe naprzód jak i wstecz, oraz powinien być tak urządzony, aby ciągłość hamowania nie wymagała stałego nacisku na mechanizm, wprowadzający hamulec w działanie.

(2) Pojazdy, których całkowita waga, złożona z ciężaru własnego i największego dopuszczalnego ładunku, przekracza 3500 kg oraz wszelkie autobusy powinny być zaopatrzone w dwa niezależne od siebie systemy hamulców, działające skutecznie przy jeździe naprzód, jak i wstecz oraz w urządzenie, wprowadzane w działanie z siedzenia kierowcy, które we wszelkich okolicznościach mogłoby zapobiec stacjanu się pojazdu w tył.

(3) Wymienione w § 4 punktach g) i i) latarnie i reflektory mogą być zastąpione przez jedną parę reflektorów pod warunkiem, że reflektory te będą posiadały urządzenie, pozwalające na szybkie i łatwe opuszczanie snopów światła lub zmniejszanie jego natężenia, a jednakże oświetlające dostatecznie drogę, co najmniej na 25 m przed pojazdem.

§ 6. (1) Pojazdy mechaniczne o specjalnym przeznaczeniu, przejeżdżające po drogach publicznych tylko okolicznościowo, a nie mogące rozwijać szyb-

kości większej niż 10 km na godzinę, mogą być zaopatrzone tylko w jeden hamulec. Zaopatrzenie tych pojazdów w urządzenie, zapobiegające stacjanu się pojazdu w tył (§ 5 ust. 2) nie jest wymagane.

(2) Pojazdy mechaniczne, wymienione w ustępie pierwszym niniejszego paragrafu, o ile znajdują się o zmroku na drodze publicznej, mają być zaopatrzone w jedno przednie światło, lub mają być oświetlone ręczną latarnią.

(3) Postanowienia, zawarte w § 4 punktach b), c), d), e), f), g), h) i k) nie mają zastosowania do pojazdów, o których mowa w niniejszym paragrafie.

§ 7. Wszystkie przyrządy i urządzenia, potrzebne do kierowania i hamowania pojazdów mechanicznych, powinny być tak rozmieszczone, aby kierowca mógł łatwo i pewnie posługiwać się nimi, zarówno w dzień jak i w nocy, nie tracąc drogi z oczu.

§ 8. Odchylenia od warunków, jakim w myśl niniejszego rozporządzenia odpowiadać mają pojazdy mechaniczne pod względem budowy, uzasadnione postępiami techniki może dopuścić Minister Komunikacji.

§ 9. (1) Każdy pojazd mechaniczny powinien być zaopatrzone w napis umieszczony w miejscu dostępnym i podający pismem łatwo czytelnym: a) nazwę fabryki, która zbudowała podwozie; b) numer fabryczny podwozia (jeżeli jest wiadomy); c) numer fabryczny silnika i d) ciężar własny pojazdu. Na autobusach i pojazdach mechanicznych ciężarowych powinno być oprócz tego podane dopuszczalne obciążenie.

(2) Autobusy oraz pojazdy mechaniczne ciężarowe powinny być zaopatrzone w umieszczone z lewej strony pojazdu napisy o wymiarach przynajmniej 6 x 12 cm zawierające jasno i czytelnie wypisane w języku polskim imię, nazwisko i miejsce zamieszkania właściciela, albo też nazwę i adres firmy.

(3) Przepisy, zawarte w ustępie drugim niniejszego paragrafu, nie mają zastosowania do pojazdów państwowych, które będą oznaczane napisami w sposób, ustanowiony przez właściwe władze centralne w porozumieniu z Ministrem Komunikacji i Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Rozdział trzeci.

Dopuszczanie pojazdów mechanicznych do ruchu na drogach publicznych.

§ 10. Do ruchu na drogach publicznych są dopuszczane:

- a) pojazdy mechaniczne zaopatrzone w dowód rejestracyjny i w znaki rejestracyjne (§ 18);
- b) pojazdy mechaniczne zaopatrzone w specjalne pozwolenia i w próbne znaki rejestracyjne (§ 31);
- c) pojazdy mechaniczne wojskowe, zaopatrzone w wojskowe znaki i dowody rejestracyjne (§ 82);
- d) pojazdy mechaniczne zaopatrzone w międzynarodowe świadectwa samochodowe i w

międzynarodowe znaki rejestracyjne (inicjały) (§ 83);

- e) pojazdy mechaniczne, wymienione w § 6 ust. 1, bez dowodów i znaków rejestracyjnych (§ 34).

§ 11. Dowód rejestracyjny, wymieniony w § 10 pkt. a), wydaje się albo na podstawie zaświadczenia o dopuszczalności typu do ruchu na drogach publicznych, albo na podstawie wyniku zbadania poszczególnego pojazdu.

§ 12. Krajowe wytwórnie pojazdów mechanicznych mogą uzyskać zaświadczenia o dopuszczalności do ruchu na drogach publicznych Rzeczypospolitej Polskiej typów pojazdów przez się wyrabianych.

§ 13. Celem uzyskania zaświadczenia o dopuszczalności typu, wytwórnia powinna złożyć podanie do Ministerstwa Komunikacji z następującymi załącznikami w dwóch egzemplarzach:

- a) rysunkiem technicznym pojazdu mechanicznego, uwidoczniającym silnik razem z przekładnią, oraz mechanizmy kierownicze i hamulcowe, w podziałce co najmniej 1/20 naturalnej wielkości;
- b) opisem technicznym typu.

§ 14. (1) Zaświadczenie o dopuszczalności typu wydaje Minister Komunikacji po sprawdzeniu, czy pojazdy mechaniczne, wykonane według przedstawionych rysunków i opisu technicznego, odpowiadają wymaganiom niniejszego rozporządzenia, oraz po zbadaniu na dostarczonym pojeździe, czy wszystkie mechanizmy jego należycie działają.

(2) Za powyższe czynności należy uiścić opłatę w wysokości 300 zł.

§ 15. (1) W celu uzyskania dowodu rejestracyjnego (§ 10 pkt. a) właściciel pojazdu mechanicznego powinien wnieść podanie do wojewódzkiej władzy administracji ogólnej, w której okręgu znajduje się miejsce stałego postoju pojazdu.

(2) Podanie o uzyskanie dowodu rejestracyjnego na nowy pojazd mechaniczny typu, dopuszczonego do ruchu (§§ 13 i 14) powinno zawierać:

- a) adres właściciela pojazdu;
- b) oznaczenie miejsca stałego postoju pojazdu;
- c) oznaczenie rodzaju pojazdu;
- d) oznaczenie przeznaczenia pojazdu;
- e) numer silnika;
- f) numer fabryczny podwozia, jeżeli jest wiadomy.

(3) Do podania powinien być ponadto dołączony odpis zaświadczenia o dopuszczalności typu, uzupełniony potwierdzeniem wytwórni, która pojazd mechaniczny zbudowała, stwierdzającym, że dany pojazd mechaniczny zgodny jest z typem i że odpowiada postanowieniom niniejszego rozporządzenia.

(4) Jeżeli nowy pojazd mechaniczny został zbudowany zagranicą, a należy do typu dopuszczonego do ruchu na drogach publicznych jednego z państw, które przystąpiły do międzynarodowej konwencji o ruchu samochodowym, to do podania, które powin-

no zawierać dane, wyszczególnione w ustępie drugim, należy załączyć: a) odpis zaświadczenia o dopuszczalności typu, zalegalizowany przez właściwy urząd konsularny Rzeczypospolitej Polskiej, w przekładzie polskim, b) potwierdzenie wytwórni, która dany pojazd mechaniczny zbudowała, lub jej pełnomocnika stale zamieszkałego w Polsce, stwierdzające, że dany pojazd mechaniczny jest zgodny z typem i odpowiada postanowieniom niniejszego rozporządzenia.

(5) Jeżeli chodzi o pojazd nie należący do typu, dopuszczonego do ruchu na drogach publicznych, podanie o uzyskanie dowodu rejestracyjnego powinno zawierać, poza adresem właściciela i oznaczeniem miejsca stałego postoju pojazdu, opis pojazdu.

(6) Jeżeli chodzi o uzyskanie dowodu rejestracyjnego dla pojazdu mechanicznego, już poprzednio rejestrowanego i następnie wycofanego z ruchu przez właściciela, winno być wskazane w podaniu, na obszarze którego województwa i za jakim numerem pojazd mechaniczny był ostatnio rejestrowany. Opis pojazdu w tym wypadku nie jest wymagany.

(7) Wojewódzka władza administracji ogólnej może w razie wątpliwości co do legalności nabycia pojazdu mechanicznego zażądać przedstawienia dowodu własności, a gdy chodzi o pojazdy pochodzenia zagranicznego, także dowodu oclenia.

§ 16. (1) Jeżeli podanie odpowiada warunkom wymienionym w § 15, wojewódzka władza administracji ogólnej wzywa właściciela pojazdu mechanicznego do przedstawienia go w oznaczonym terminie do oględzin i próbnej jazdy.

(2) Oględziny polegają:

- a) w stosunku do pojazdów, należących do typów dopuszczonych do ruchu na drogach publicznych, na sprawdzeniu zgodności pojazdów z typem;
- b) w stosunku do innych pojazdów, na technicznym zbadaniu, czy pojazd odpowiada warunkom rozdziału drugiego.

(3) Oględziny i próbna jazda odbywają się w obecności właściciela pojazdu lub jego pełnomocnika.

§ 17. (1) Oględziny pojazdów mechanicznych i próbna jazda przeprowadza, wyznaczony przez wojewodę (w mieście stoł. Warszawie przez Komisarza Rządu m. st. Warszawy), urzędnik techniczny. Równocześnie z oględzinami przedstawiciel władzy wojewódzkiej przeprowadza klasyfikację wojskową pojazdów mechanicznych.

(2) Minister Komunikacji przekazuje przeprowadzanie oględzin pojazdów mechanicznych i próbnych jazd odpowiednim organizacjom społecznym na warunkach szczegółowo ustalonych.

§ 18. (1) Na podstawie wyników oględzin pojazdu i próbnej jazdy wojewódzka władza administracji ogólnej albo:

- a) wydaje właścicielowi pojazdu mechanicznego tymczasowe zaświadczenie o rejestracji pojazdu mechanicznego, stwierdzające dopuszczenie pojazdu do ruchu, a dowód rejestracyjny przesyła powiatowej władzy administracji ogólnej, właściwej według miej-

sca stałego postoju pojazdu celem wykorzystania danych, zawartych w dowodzie rejestracyjnym dla celów ewidencyjnych i doręczenia go właścicielowi pojazdu mechanicznego, albo

- b) odmawia wydania dowodu rejestracyjnego z podaniem powodów odmowy i przesyła odpis odmownego orzeczenia wszystkim innym wojewódzkim władzom administracji ogólnej do wiadomości.

(2) Równocześnie z wydaniem tymczasowego zaświadczenia o rejestracji pojazdu mechanicznego wydaje się tablice ze znakami rejestracyjnymi za zwrotem kosztów tablic.

(3) Wydany dowód rejestracyjny uważa się za ważny przy jednoczesnym okazaniu karty kontroli opłat na rzecz Państwowego Funduszu Drogowego.

(4) Dowód rejestracyjny traci swoją ważność, jeżeli obowiązuje do zapłacenia opłaty na rzecz Państwowego Funduszu nie uiszczył opłaty w przepisany terminie płatności.

§ 19. (1) Znaki rejestracyjne mają zawierać skrót nazwy województwa i numer, pod którym pojazd zarejestrowano. Województwo wileńskie oznacza się literami „WN”, miasto stołeczne Warszawę literą „W”, — wszystkie inne województwa za pomocą pierwszych dwóch spółgłosek ich nazwy.

(2) Sposób wykonania tablic rejestracyjnych i numery, pod którymi pojazdy mechaniczne mają być rejestrowane w poszczególnych województwach ustala Minister Komunikacji.

(3) Zabronione jest zakrywanie i ozdabianie w jakikolwiek sposób znaków rejestracyjnych, jak również umieszczanie z przodu lub z tyłu pojazdu mechanicznego innych znaków, nieprzewidzianych w niniejszym rozporządzeniu, z wyjątkiem znaków:

- a) wytwórni,
- b) dyplomatycznych,
- c) państwowych,
- d) miejskich i
- e) klubów automobilowych i touring klubów.

(4) Tablice ze znakami rejestracyjnymi powinny być umieszczone na widocznym miejscu w płaszczyznach pionowych, prostopadłych do osi podłużnej pojazdu, a na pojazdach mechanicznych dwukołowych w pionowej płaszczyźnie osi podłużnej pojazdu, i przytwierdzone do pojazdu mechanicznego na stałe zapomocą śrub, nitów lub gwoździ oraz utrzymywane w stanie czytelnym.

(5) Pojazdy mechaniczne więcej niż dwukołowe powinny być zaopatrzone w dwie tablice ze znakami rejestracyjnymi, a mianowicie — z przodu i z tyłu pojazdu.

(6) Pojazdy mechaniczne dwukołowe, powinny być zaopatrzone w jedną tablicę, przytwierdzoną na przodzie wzdłuż pojazdu.

§ 20. Samowolne przenoszenie znaków rejestracyjnych z jednego pojazdu na drugi, chociażby tego samego typu, jest zakazane.

§ 21. (1) Pojazdy mechaniczne prowadzone przez uczących się jazdy powinny być w czasie jazdy

zaopatrzone z przodu i z tyłu w okrągłe tarcze, nie zasłaniające znaków rejestracyjnych, o średnicy 30 cm z wypisanymi słowami „NAUKA JAZDY” na ciemno-błękitnym tle, białymi literami, w dwa rzędy, w prostych liniach. Litery powinny być drukowane, nie fantazyjne, o szerokości 35 mm, wysokości 50 mm, grubości kreski 8 mm, odległość między rzędami powinna wynosić 40 mm. Jeżeli konstrukcja pojazdu utrudnia umieszczenie dwóch takich tarcz, można umieszczać jedną tarczę z napisami widocznymi z przodu i z tyłu. Również może być w tych przypadkach zmniejszona średnica tarcz, nie więcej jednak niż do 20 cm z odpowiednim zmniejszeniem napisu.

(2) Z tyłu pojazdów mechanicznych, używanych tylko do nauki, umieszczanie tablic z napisem „NAUKA JAZDY”, może być zastąpione przez odpowiednie namalowanie.

§ 22. Dowód rejestracyjny, z zastrzeżeniem postanowień § 18 ust. 3 i 4, jest ważny na przeciąg jednego roku.

§ 23. Dowód rejestracyjny może być przedłużany. Dla uzyskania przedłużenia należy złożyć dowód rejestracyjny wraz z pisemnym oświadczeniem, że pojazd nie uległ ważnym zmianom konstrukcyjnym (§ 24 pkt. 2), u powiatowej władzy administracji ogólnej, właściwej według miejsca stałego postoju pojazdu, która wyda właścicielowi pojazdu tymczasowe zaświadczenie o złożeniu dowodu, stwierdzające dopuszczenie pojazdu do ruchu, a dowód rejestracyjny prześle do decyzji właściwej wojewódzkiej władzy administracji ogólnej.

§ 24. (1) Przedłużenie dowodów rejestracyjnych pojazdów mechanicznych, nieprzeznaczonych do użytku publicznego, następuje w zasadzie bez technicznego badania pojazdu, jeżeli pojazd nie uległ ważnym zmianom konstrukcyjnym.

(2) Jako ważne zmiany konstrukcyjne należy uważać zmianę źródła siły, wbudowanie nowego silnika, zmianę ustroju podwozia, hamulców, mechanizmu kierowniczego, wreszcie takie przeróbki nadwozia, które powodują zmianę nośności, znaczną zmianę ciężaru środka ciężkości.

(3) Przedłużenie dowodów rejestracyjnych na pojazdy mechaniczne, przeznaczone do użytku publicznego, oraz na pojazdy, które uległy ważnym zmianom konstrukcyjnym, następuje na podstawie technicznego zbadania pojazdu w trybie przewidzianym w § 17.

(4) Wojewódzka władza administracji ogólnej albo przedłuży właścicielowi pojazdu mechanicznego dowód rejestracyjny i przesyła go powiatowej władzy administracji ogólnej, właściwej według miejsca stałego postoju pojazdu, celem wykorzystania danych zawartych w dowodzie rejestracyjnym dla celów ewidencyjnych i doręczenia właścicielowi pojazdu, albo odmówi przedłużenia dowodu rejestracyjnego z podaniem powodów.

§ 25. Po upływie terminu, wskazanego w § 22 wojewódzka władza administracji ogólnej zarządzi

odebranie nieprzedłużonych dowodów rejestracyjnych oraz tablic ze znakami rejestracyjnymi.

§ 26. Właściciel pojazdu mechanicznego, który otrzymał tymczasowe zaświadczenie o rejestracji pojazdu mechanicznego (§ 18), albo zaświadczenie o złożeniu dowodu rejestracyjnego (§ 23) obowiązany jest przed upływem terminu ważności otrzymanego zaświadczenia przedstawić je u powiatowej władzy administracji ogólnej, w której okręgu znajduje się miejsce stałego postoju pojazdu.

§ 27. (1) Właściciel pojazdu mechanicznego obowiązany jest najdalej w ciągu dni czterech zawiadomić powiatową władzę administracji ogólnej, w której okręgu znajduje się miejsce stałego postoju pojazdu, o wszelkich okolicznościach, wywołujących zmianę danych, zamieszczonych w dowodzie rejestracyjnym.

(2) Powiatowa władza administracji ogólnej zaznacza zgłoszone zmiany w dowodzie rejestracyjnym i w wykazach urzędowych, oraz zawiadamia o nich wojewódzką władzę administracji ogólnej.

(3) Jeżeli w pojeździe mechanicznym dokonano ważnych zmian konstrukcyjnych (§ 24 pkt. 2) albo jeżeli ma być przeznaczony do użytku publicznego pojazd mechaniczny, który dotychczas na ten cel nie był używany, powiatowa władza administracji ogólnej zawiadamia o tem wojewódzką władzę administracji ogólnej, która podda pojazd zbadaniu technicznemu.

(4) W razie zmiany właściciela pojazdu mechanicznego, poprzedni właściciel powinien bezzwłocznie przedstawić dowód rejestracyjny oraz tablice ze znakami rejestracyjnymi właściwej wojewódzkiej władzy administracji ogólnej. Wydanie dowodu rejestracyjnego nowemu właścicielowi powinno być dokonane w sposób podany w § 18, jednak bez technicznego zbadania pojazdu, jeżeli nie zachodzą okoliczności, wskazane w ust. 3.

(5) Z chwilą zwrócenia dowodu i znaków rejestracyjnych, pojazd uważa się za wycofany z ruchu.

§ 28. W razie przeniesienia pojazdu mechanicznego z dotychczasowego miejsca stałego postoju do miejscowości, znajdującej się na obszarze innego województwa, właściciel pojazdu powinien w ciągu czterech dni wnieść podanie do wojewódzkiej władzy administracji ogólnej, właściwej według nowego miejsca stałego postoju pojazdu, o zarejestrowanie pojazdu mechanicznego i o wydanie nowych tablic ze znakami rejestracyjnymi i przedstawić w tym celu dowód rejestracyjny oraz tablice ze znakami rejestracyjnymi. Wydanie dowodu rejestracyjnego po dokonaniu w nim przez wojewódzką władzę administracji ogólnej odpowiednich zmian powinno być dokonane w ten sam sposób, jak w przypadkach zmiany właściciela pojazdu (§ 27 ust. 4).

§ 29. (1) Niezależnie od przypadków, wymienionych w § 27 ust. 3 wojewódzka władza administracji ogólnej, w której okręgu znajduje się pojazd mechaniczny, może zarządzić w każdym czasie ponowne zbadanie go w trybie ustalonym w § 17, je-

żeli zachodzą okoliczności, które wskazują na to, że pojazd znajduje się w stanie niebezpiecznym dla ruchu.

(2) W razie stwierdzenia, że pojazd mechaniczny nie odpowiada warunkom, wymienionym w §§ 3, 4, 5, 6, 7 i 9 lub że używanie go zagrażałoby bezpieczeństwu i porządkowi publicznemu, jako też w razie niedostarczenia przez właściciela w wyznaczonym terminie pojazdu do zbadania, bez usprawiedliwienia powodów takiego niedostarczenia, wojewódzka władza administracji ogólnej może zarządzić odebranie dowodu rejestracyjnego.

§ 30. Jeżeli względy bezpieczeństwa publicznego tego wymagają, powiatowa władza administracji ogólnej, w której okręgu pojazd mechaniczny się znajduje, może zabronić używania pojazdu, obowiązana jest jednak bezzwłocznie donieść o tem zarządzeniu przełożonej wojewódzkiej władzy administracji ogólnej, która albo uchyli powyższe zarządzenie, albo wyda zarządzenie w myśl § 29.

§ 31. (1) Jeżeli pojazd mechaniczny ma być przeznaczony do jazd, które nie mają charakteru normalnego użytkowania, wojewódzka władza administracji ogólnej może po złożeniu przez interesowanego podania, wydać specjalne pozwolenie na dopuszczenie pojazdu do ruchu, oraz próbne znaki rejestracyjne.

(2) Korzystanie z pozwolenia dozwolone jest tylko w zakresie i na warunkach w niem wyszczególnionych.

(3) Opłata za korzystanie z jednej pary próbnych znaków wynosi 3 zł za każdy dzień, a w razie niezwrócenia znaków w wyznaczonym terminie, dodatkowo 2 zł za każdy dzień opóźnienia zwrotu. W tej samej wysokości pobiera się opłatę za próbny znak dla motocykla.

(4) Za korzystanie ze znaków próbnych na okres 3 dni dla koniecznych przejazdów związanych z rejestracją nie pobiera się opłaty.

(5) Wytwórnice samochodowe i firmy, uprawiające handel samochodami mogą otrzymywać za zgodą Ministra Komunikacji określoną ilość znaków próbnych za opłatą zniżoną o połowę.

§ 32. Próbne znaki rejestracyjne powinny czynić zadość wymaganiom, ustalonym w § 19 a różnią się od stałych znaków rejestracyjnych tem, że po numerze mają być dodane litery „PR”.

§ 33. Osoby i przedsiębiorstwa, które korzystają z pozwoleń, wymienionych w § 31 dłużej niż 30 dni, obowiązane są prowadzić książkę wyjazdów i okazywać ją władzom na każde żądanie.

§ 34. (1) Pojazdy mechaniczne, wymienione w § 6 ust. 1 mają być zgłoszone u powiatowej władzy administracji ogólnej, właściwej ze względu na miejsce stałego postoju pojazdu.

(2) W razie wątpliwości, czy dany pojazd podpada pod postanowienia ustępu pierwszego, wojewódzka władza administracji ogólnej może zarządzić techniczne zbadanie takiego pojazdu, w trybie przewidzianym w § 17.

Rozdział czwarty.

Prowadzenie pojazdów mechanicznych.

§ 35. (1) Ruch pojazdów mechanicznych na drogach publicznych bitych i brukowanych powinien odbywać się na twardej nawierzchni; jeśli jednak na drogach istnieją specjalne miękkie letnie tory, wówczas ruch może odbywać się także na tych torach.

(2) Stosowanie niszczących jezdnię urządzeń przeciwślizgowych na drogach o nawierzchni bitych lub brukowanej, dopuszczalne jest tylko podczas ślizgawicy, lub na śniegu.

§ 36. Szybkość ruchu pojazdów powinna być taka, aby kierowca panował w każdej sytuacji nad pojazdem i aby bezpieczeństwo publiczne nie było zagrożone. Jednakże największa dopuszczalna szybkość ruchu autobusów na pełnych obręczach gumowych nie może przekraczać 40 km na godzinę, a na pneumatykach 60 km na godzinę, największa zaś dopuszczalna szybkość ruchu innych pojazdów, których całkowita waga, złożona z ciężaru własnego i największego dopuszczalnego ładunku, jest większa niż 3500 kg, nie może przekraczać: dla pojazdów na obręczach metalowych 10 km na godzinę, dla pojazdów na pełnych obręczach gumowych (masywy i półpneumatyki drażone) 40 km na godzinę i dla pojazdów na pneumatykach 60 km na godzinę.

§ 37. W zabudowanych dzielnicach miast, uzdrowisk i innych osiedli, zabrania się bez względu na wagę pojazdu prowadzenia pojazdów ciężarowych na metalowych obręczach z szybkością przekraczającą — 10 km na godzinę, ciężarowych na pełnych obręczach gumowych (masywy i półpneumatyki drażone) — 20 km na godzinę i osobowych — 40 km na godzinę.

§ 38. Na mostach, przed którymi umieszczono odpowiednie ostrzeżenie, szybkość ruchu pojazdu mechanicznego powinna być zmniejszona do następujących norm:

- a) dla pojazdów, których całkowita waga, złożona z ciężaru własnego i największego dopuszczalnego obciążenia, przekracza 3500 kg, 10 km na godzinę;
- b) dla pozostałych pojazdów — 20 km na godzinę.

§ 39. (1) Na skrzyżowaniach dróg, jeżeli niema odmiennych przepisów, wydanych na mocy § 53, kierowca powinien ustąpić pierwszeństwa pojazdowi nadjeżdżającemu z jego prawej strony.

(2) Na skrzyżowaniach dróg, jak również, gdy droga nie jest widoczną, kierowca powinien zmniejszyć szybkość pojazdu.

§ 40. Kierowca obowiązany jest:

- a) podczas jazdy trzymać się prawej strony drogi w kierunku jazdy, jeżeli szczególne warunki miejscowe nie stoją temu na przeszkodzie;
- b) zboczyć na prawo — przy mijaniu jadących lub idących w przeciwnym kierunku oraz gdy jest wyprzedzany;

c) zboczyć na lewo, gdy wyprzedza dążących w tym samym kierunku.

§ 41. (1) Kierowca obowiązany jest przed wyprzedzeniem dawać ostrzegawcze sygnały dźwiękowe, a ostrzeżeni obowiązani są zboczyć na prawo i przepuścić wyprzedzającego po swej lewej stronie.

(2) Kierowca może wyprzedzać tylko wówczas, gdy droga jest odpowiednio szeroka, gdy przed wyprzedzonym znajduje się dostateczna przestrzeń wolna i nikt nie zbliża się z przeciwnej strony.

(3) Zabrania się wyprzedzać na takich odcinkach drogi, gdzie droga nie jest widoczna na dostateczną odległość, jako też na mostach, skrętach i skrzyżowaniach dróg.

(4) Przy mijaniu powinien kierowca zmniejszyć szybkość tak, aby mijanie mogło odbyć się bezpiecznie dla wymijanych, a w razie grożącego niebezpieczeństwa — wstrzymać pojazd.

§ 42. (1) Kierowca, chcąc zatrzymać pojazd, cofnąć go lub skrócić w bok, powinien dać znak o swoim zamiarze sygnałem dźwiękowym oraz ruchem ręki, albo zapomocą specjalnego przyrządu, którego działanie jest widoczne i łatwo zrozumiałe zarówno dla znajdujących się z przodu jak i z tyłu pojazdu.

(2) Przy zatrzymywaniu pojazdu kierowca obowiązany jest sprowadzić go na prawą stronę drogi (w kierunku ruchu) jak najdalej od środka drogi, a w każdym razie w ten sposób, aby nie zatamować ruchu na drodze.

§ 43. (1) Kierowca pojazdu mechanicznego obowiązany jest zawczasu dawać dźwiękowe sygnały ostrzegawcze:

- a) przed wyprzedzeniem;
- b) na skrzyżowaniach dróg;
- c) tam, gdzie droga nie jest widoczna na przestrzeni dostatecznej dla zatrzymania pojazdu;
- d) w innych okolicznościach, w których zachodzi tego potrzeba.

(2) Zabrania się nadużywania sygnałów dźwiękowych, lub używania ich bez potrzeby.

(3) Zabrania się używania jako sygnałów ostrzegawczych dzwonków i wielotonowych przyrządów sygnałowych, a w zabudowanych dzielnicach miast, uzdrowisk i innych osiedli — gwizdawek i sygnałów o silnym przejmującym dźwięku, z wyjątkiem przypadków, przewidzianych w § 45.

§ 44. (1) Od zmroku do świtu oraz podczas silnej mgły pojazd mechaniczny powinien mieć zapalone dwie latarnie przednie, tylną latarnię czerwoną oraz mieć oświetlone tylne znaki rejestracyjne.

(2) Używanie reflektorów dozwolone jest jedynie tam, gdzie niema oświetlenia publicznego lub gdzie ono jest niedostateczne.

(3) Przy wymijaniu z zapalonymi reflektorami, kierowca pojazdu mechanicznego powinien: albo opuścić snop światła, albo zmniejszyć jego natężenie, albo przełączyć światła reflektorów na latarnie tak, aby światło nie raziło jadących z przeciwnej strony,

a jednakże oświetlało dostatecznie drogę przynajmniej na 25 m przed pojazdem.

(4) Podczas postoju na drodze od zmroku do świtu oraz podczas silnej mgły, kierowca pojazdu mechanicznego obowiązany jest zaświecić tylną latarkę czerwoną oraz oświetlić tylne znaki rejestracyjne.

§ 45. (1) Kierowcy pojazdów straży ogniowej i policji państwowej, śpieszących do wypadków nie są obowiązani stosować się do przepisów o największej dopuszczalnej szybkości, o ruchu pojazdów na skrzyżowaniach dróg i ulic, o mijaniu i wyprzedzaniu pojazdów, oraz mogą używać odmiennego oświetlenia i odrębnych sygnałów dźwiękowych, a znajdujący się na drodze obowiązani są zawczasu usuwać się z drogi i pozostawiać miejsce wolne tym pojazdom.

(2) Państwowi urzędnicy służby drogowej powołani do wykonywania kontroli ruchu na drogach publicznych, mogą używać odmiennego oświetlenia i odrębnych sygnałów dźwiękowych.

(3) Ponadto, jeżeli to jest konieczne ze względu na interes publiczny, wojewódzkie władze administracji ogólnej, mogą nadawać uprawnienia, wymienione w ustępie pierwszym, ambulansom sanitarnym pewnych instytucji publicznych i prywatnych; z uprawnień tych mogą korzystać tylko ambulanse, śpieszące do wypadków.

(4) Wojewódzkie władze administracji ogólnej mogą zabronić osobom prywatnym używania na pewnym obszarze sygnałów dźwiękowych, używanych na tym obszarze przez instytucje, wymienione w ustępie pierwszym i drugim, w okolicznościach przytoczonych w tych ustępach.

§ 46. (1) Kierowca pojazdu mechanicznego obowiązany jest stosować się do znaków, dawanych mu przez funkcjonariuszów policji państwowej, służby drogowej i urzędów gminnych oraz do znaków i sygnałów, ustawianych na drogach publicznych przez właściwe władze.

(2) W razie uzasadnionych wątpliwości, czy zachowane zostały granice dopuszczalnego obciążenia pojazdu, określone w dowodzie rejestracyjnym, kierowca pojazdu mechanicznego obowiązany jest na wezwanie państwowych urzędników służby drogowej, powołanych do wykonywania kontroli ruchu na drogach publicznych udawać się do wagi, jeżeli waga znajduje się nie dalej niż 10 km w celu sprawdzenia ciężaru pojazdu.

§ 47. Kierowca pojazdu mechanicznego, którego całkowita waga przekracza 3500 kg, obowiązany jest przy wjazdach na mosty zwracać uwagę na tablice, określające dopuszczalne obciążenie mostu (ciężar ruchomy). Jeżeli całkowita waga pojazdu przekracza wskazane na tablicy obciążenie, kierowca może przejeżdżać przez most tylko za specjalnym pozwoleniem właściwego zarządu drogowego.

§ 48. Kierowca pojazdu mechanicznego, który spowodował wypadek z ludźmi, powinien niezwłocznie zatrzymać pojazd i przyjść z pomocą ofiarom wypadku.

§ 49. Przed każdym wyjazdem kierowca powinien upewnić się, czy pojazd znajduje się w stanie zdatnym do ruchu w myśl przepisów niniejszego rozporządzenia.

§ 50. Zabrania się kierowcy:

- a) prowadzenia pojazdu mechanicznego, będąc w stanie nietrzeźwym;
- b) oddalania się od pojazdu przy pracującym silniku lub bez sprowadzenia pojazdu na prawą stronę jezdni jak najdalej od środka drogi, albo bez zaciśnięcia hamulca i bez zastosowania urządzenia, uniemożliwiającego wprowadzenie pojazdu w ruch przez osoby niepowołane;
- c) dopuszczania do dymienia pojazdu, z wyjątkiem ruszania z miejsca i zmiany szybkości;
- d) dopuszczania do hałaśliwego wydmuchu gazów spalinowych w zabudowanych dzielnicach miast, uzdrowisk i innych osiedli oraz przy wymijaniu ludzi i zwierząt;
- e) ładowania pojazdu w ten sposób, aby szerokość naładowanego pojazdu przekraczała 2,5 m a ogólna wysokość nad poziomem drogi 4 m;
- f) prowadzenia pojazdu mechanicznego innego rodzaju, niż wymieniony w pozwoleniu na prowadzenie pojazdów.

§ 51. (1) Właściciel pojazdu mechanicznego lub jego pełnomocnik tudzież kierowca są odpowiedzialni za niezaopatrzenie pojazdu w przepisane znaki rejestracyjne, za nienależyte zaopatrzenie pojazdu we wszystkie przepisane przyrządy i urządzenia oraz za nieprawidłowe ich utrzymanie i działanie.

(2) Właściciel pojazdu mechanicznego lub jego pełnomocnik tudzież kierowca są odpowiedzialni za rozmyślne lub pochodzące z niedbalstwa dopuszczenie do korzystania z pojazdu w sposób niezgodny z jego przeznaczeniem, określonym w dowodzie rejestracyjnym lub w specjalnym pozwoleniu na próbną jazdę, oraz za przeciążenie pojazdu ponad normy, oznaczone w dowodzie rejestracyjnym.

(3) Właściciel pojazdu mechanicznego lub jego pełnomocnik tudzież kierowca są odpowiedzialni za rozmyślne lub pochodzące z niedbalstwa dopuszczenie do samodzielnego prowadzenia pojazdu przez osobę, nie posiadającą pozwolenia na prowadzenie takiego pojazdu, oraz za rozmyślne lub przez niedbalstwo dopuszczenie do ruchu na drogach publicznych pojazdu, który nie jest zaopatrzony w dowód rejestracyjny, lub w specjalne pozwolenie na próbną jazdę, albo w międzynarodowe świadectwo samochodowe.

§ 52. (1) Kierowca pojazdu mechanicznego obowiązany jest mieć przy sobie pozwolenie na prowadzenie pojazdu oraz dowód rejestracyjny pojazdu, albo specjalne pozwolenie na próbną jazdę, albo międzynarodowe świadectwo samochodowe, albo wojskowy dowód rejestracyjny. Kierowca pojazdu, podlegającego opłacie na rzecz Państwowego Funduszu

Drogowego powinien mieć przy sobie ponadto kartę kontroli opłat na rzecz Państwowego Funduszu Drogowego.

(2) Kierowca pojazdu mechanicznego powinien okazywać powyższe dokumenty na żądanie funkcjonariuszów policji państwowej, służby drogowej i urzędów gminnych.

§ 53. Stosownie do specjalnych warunków miejscowych, związanych z bezpieczeństwem ruchu lub ze stanem dróg i mostów, wojewódzkie władze administracji ogólnej mają prawo:

- a) wydawania w ramach niniejszego rozporządzenia szczegółowych przepisów o ruchu pojazdów;
- b) zamykania lub ograniczania czasowo ruchu pojazdów albo niektórych ich rodzajów w poszczególnych miejscowościach lub na określonych odcinkach dróg.

§ 54. W wypadkach nagłych, gdy względy bezpieczeństwa ruchu tego wymagają, zarządzenia, wymienione w § 53 pkt. b), ma prawo wydawać również powiatowa władza administracji ogólnej, wszelako powinna bezzwłocznie donieść o tem właściwej wojewódzkiej władzy administracji ogólnej, która może zatwierdzić albo uchylić wydane zarządzenie.

§ 55. Wojewódzkie władze administracji ogólnej zawiadamiają Ministra Komunikacji i Ministra Spraw Wewnętrznych o przepisach, jakie wydały na podstawie § 53, jednocześnie z ich ogłoszeniem.

Rozdział piąty.

Pozwolenia na prowadzenie pojazdów mechanicznych.

§ 56. (1) Do samodzielnego prowadzenia pojazdów mechanicznych upoważnione są osoby, które posiadają odpowiednie pozwolenie. Pozwolenie może opiewać na:

- a) prowadzenie pojazdów, nieprzeznaczonych do użytku publicznego,
- b) prowadzenie pojazdów, przeznaczonych do użytku publicznego,
- c) prowadzenie pojazdów wojskowych. Za odpowiednie pozwolenie uważa się również międzynarodowe pozwolenie na prowadzenie pojazdów.

(2) Do prowadzenia pojazdów mechanicznych, wymienionych w § 6 ust. 1 uzyskanie pozwolenia nie jest wymagane.

A) Pozwolenie na prowadzenie pojazdów, nieprzeznaczonych do użytku publicznego.

§ 57. Pozwolenie na prowadzenie pojazdów mechanicznych nieprzeznaczonych do użytku publicznego nie może być udzielone osobom, które:

- a) nie ukończyły 18 lat życia, a jeżeli chodzi o prowadzenie motocykli bez wózków przyczepnych, 16 lat życia;

- b) posiadają wady organiczne lub psychiczne, uniemożliwiające lub utrudniające prowadzenie pojazdu, albo podlegają nałogom, utrudniającym prawidłowe prowadzenie pojazdów;
- c) nie rozumieją języka polskiego i nie umieją czytać po polsku w takim stopniu, aby mogły orjentować się w przepisach ruchu drogowego.

§ 58. (1) Ubiegający się o pozwolenie na prowadzenie pojazdów, wymienionych w § 57, powinien złożyć podanie do właściwej według jego miejsca zamieszkania wojewódzkiej władzy administracji ogólnej.

(2) Podanie ubiegającego się o pozwolenie powinno zawierać wyjaśnienie, czy nie odmówiono mu już udzielenia pozwolenia i czy nie odebrano mu udzielonego już poprzednio pozwolenia.

(3) Do podania powinny być dołączone:

- a) metryka (świadcstwo) urodzin lub inny dowód stwierdzający wiek;
- b) świadectwo lekarskie stwierdzające, że ubiegający się o pozwolenie nie posiada wad, wymienionych w § 57 pkt. b), wydane w okresie dni 30 przed datą wniesienia podania;
- c) świadectwo, stwierdzające, że ubiegający się o pozwolenie na prowadzenie pojazdów posiada:

- 1) praktyczną umiejętność prowadzenia pojazdu mechanicznego;
- 2) znajomość porządkowych przepisów drogowych, tak ogólnych, jak i szczegółowych, obowiązujących na obszarze danego województwa (stołecznego miasta Warszawy);
- 3) podstawowe wiadomości techniczne o ogólnej konstrukcji pojazdu mechanicznego i o działaniu głównych jego części;
- 4) umiejętność obchodzenia się z benzyną i innymi materiałami spalinowymi; świadectwo wystawia instytucja, upoważniona przez Ministra Komunikacji w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych;

d) dwie niepodklejone fotografie o wymiarach 4 × 6 cm.

(4) Wojewódzka władza administracji ogólnej może:

- a) zażądać od ubiegającego się o pozwolenie przedstawienia dowodu miejsca zamieszkania;
- b) zarządzić zbadanie ubiegającego się o pozwolenie przez urzędowego lekarza.

(5) W wyjątkowych przypadkach można wnieść podanie do wojewódzkiej władzy administracji ogólnej, w której okręgu ubiegający się o pozwolenie czasowo przebywa. W podaniu należy podać okoliczności, skłaniające ubiegającego się o pozwolenie do złożenia podania u tej władzy. Władza, u której podanie złożono nada sprawie dalszy bieg, jeżeli uzna

przytoczone w podaniu okoliczności za zasługujące na uwzględnienie.

§ 59. Jeżeli nie zachodzą przeszkody, wymienione w § 57 i ubiegający się o pozwolenie wykazał się świadectwami, wymienionymi w § 58 ust. 3), wojewódzka władza administracji ogólnej wydaje pozwolenie na prowadzenie pojazdów mechanicznych, nieprzeznaczonych do użytku publicznego, a mianowicie:

- a) wszelkich pojazdów mechanicznych;
- b) wszelkich pojazdów mechanicznych z wyjątkiem motocykli;
- c) motocykli z wózkami przyczepnymi lub
- d) motocykli bez wózków przyczepnych.

§ 60. Posiadający pozwolenie na prowadzenie pojazdów, wymienionych w punktach b), c), albo d) § 59 może uzyskać pozwolenie na prowadzenie wszelkiego rodzaju pojazdów mechanicznych, nieprzeznaczonych do użytku publicznego, po przedstawieniu świadectwa upoważnionej instytucji (§ 58 ust. 3 pkt. c), że posiada dostateczną znajomość prowadzenia wszelkiego rodzaju pojazdów mechanicznych.

§ 61. (1) Wojskowy zawodowy, lub odbywający obowiązkową czynną służbę wojskową, nie posiadający pozwoleń na prowadzenie wojskowych pojazdów mechanicznych, może uzyskać pozwolenie na prowadzenie pojazdów mechanicznych niewojskowych i nieprzeznaczonych do użytku publicznego w trybie, przewidzianym w poprzednich paragrafach, jeżeli przedstawi pisemne pozwolenie swego dowódcy (komendanta lub kierownika, posiadającego prawa co najmniej dowódcy pułku).

(2) Wojskowy zawodowy lub odbywający obowiązkową czynną służbę wojskową, który posiada pozwolenie na prowadzenie wojskowych pojazdów, może otrzymać pozwolenie na prowadzenie pojazdów mechanicznych, nieprzeznaczonych do użytku publicznego, po wniesieniu do wojewódzkiej władzy administracji ogólnej podania z dołączeniem:

- a) pozwolenia na prowadzenie wojskowych pojazdów lub uwierzytelnionego odpisu tegoż pozwolenia;
- b) dwóch niepodklejonych fotografii;
- c) pozwolenia władzy wojskowej, wymienionego w ust. 1.

§ 62. Wojskowy zawodowy lub odbywający obowiązkową czynną służbę wojskową, który posiada pozwolenie na prowadzenie wojskowych pojazdów, może otrzymać po zwolnieniu z wojska pozwolenie na prowadzenie pojazdów mechanicznych, jeżeli w ciągu roku od daty zwolnienia z wojska złoży do właściwej wojewódzkiej władzy administracji ogólnej podanie z dołączeniem pozwolenia wojskowego lub uwierzytelnionego odpisu tegoż, świadectwa lekarskiego oraz dwóch niepodklejonych fotografii. Ubiegający się o pozwolenie na prowadzenie pojazdów, przeznaczonych do użytku publicznego, po-

winien ponadto dołączyć do podania świadectwo stwierdzające, że posiada dostateczną znajomość udzielania pierwszej pomocy w razie wypadku (§ 65 ust. 3).

§ 63. Posiadający pozwolenie na prowadzenie pojazdów mechanicznych, nieprzeznaczonych do użytku publicznego, obowiązany jest w razie zmiany miejsca zamieszkania, przedstawić to pozwolenie w ciągu dni 14 powiatowej władzy administracji ogólnej, w której okręgu zamieszkał, celem odnotowania zmiany adresu.

B) Pozwolenie na prowadzenie pojazdów mechanicznych przeznaczonych do użytku publicznego.

§ 64. Pozwolenie na prowadzenie pojazdów mechanicznych, przeznaczonych do użytku publicznego nie może być udzielone osobom, które:

- a) nie ukończyły 21 lat życia;
- b) służą w wojsku w charakterze wojskowych zawodowych, lub odbywają obowiązkową czynną służbę wojskową;
- c) nie posiadają kwalifikacji, dających gwarancję, że zawód kierowcy pojazdów, przeznaczonych do użytku publicznego, wykonywać będą bez narażenia na szkodę bezpieczeństwa publicznego;
- d) nie posiadają warunków, określonych w § 57 w punktach b) i c) niniejszego rozporządzenia.

§ 65. (1) Ubiegający się o pozwolenie na prowadzenie pojazdów mechanicznych, przeznaczonych do użytku publicznego, powinien wnieść za pośrednictwem powiatowej władzy administracji ogólnej, podanie do wojewódzkiej władzy administracji ogólnej, właściwej według jego miejsca zamieszkania.

(2) Podanie ubiegającego się o pozwolenie powinno zawierać wyjaśnienie, czy posiada już jakiegokolwiek pozwolenie na prowadzenie pojazdów mechanicznych, czy odmówiono mu już udzielenia pozwolenia i czy odebrano mu udzielone już poprzednio pozwolenie na prowadzenie pojazdów.

(3) Do podania należy dołączyć załączniki, wymienione w § 58 ust. 3 w punktach a), b) i d), a ponadto:

- a) świadectwo stwierdzające, że ubiegający się o pozwolenie na prowadzenie pojazdów mechanicznych, przeznaczonych do użytku publicznego posiada:

- 1) praktyczną umiejętność prowadzenia pojazdu mechanicznego;
- 2) dokładną znajomość porządkowych przepisów drogowych, jak i przepisów szczegółowych, obowiązujących na obszarze danego województwa (m. st. Warszawy);
- 3) dokładną znajomość konstrukcji pojazdu i działania jego części;
- 4) umiejętność przeprowadzenia doraźnych napraw pojazdu w zakresie potrzebnym dla utrzymania ruchu;

5) umiejętność obchodzenia się z benzyną i innymi materiałami spalinowymi; świadectwo wystawia instytucja, upoważniona przez Ministra Komunikacji w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych;

b) świadectwo stwierdzające, że ubiegający się o pozwolenie posiada dostateczną znajomość udzielania pierwszej pomocy w razie wypadku, wystawione przez instytucję, upoważnioną przez Ministra Spraw Wewnętrznych oraz

c) dowód, stwierdzający stosunek do służby wojskowej.

(4) Powiatowa władza administracji ogólnej może zażądać od ubiegającego się o pozwolenie przedstawienia dowodu zamieszkania.

(5) Powiatowa władza administracji ogólnej obowiązana jest zebrać wiadomości o ubiegającym się o pozwolenie, a w szczególności ustalić, czy i za co był karany oraz czy nie oddaje się pijaństwu lub innym szkodliwym nałogom i przesłać podanie z własnym wnioskiem do wojewódzkiej władzy administracji ogólnej.

§ 66. (1) Wojewódzka władza administracji ogólnej może zarządzić zbadanie ubiegającego się o pozwolenie przez urzędowego lekarza.

(2) Jeżeli nie zachodzą przeszkody przewidziane w § 64 i ubiegający się o pozwolenie wykazał się świadectwami, wymienionymi w § 65 ust. 3, wojewódzka władza administracji ogólnej wydaje pozwolenie zatrzymując ewentualnie posiadane pozwolenie.

§ 67. Postanowienie § 63 ma zastosowanie do osób, posiadających pozwolenie na prowadzenie pojazdów przeznaczonych do użytku publicznego.

C) Odbieranie pozwolenia na prowadzenie pojazdów mechanicznych.

§ 68. (1) Jeżeli po wydaniu pozwolenia na prowadzenie pojazdów mechanicznych zostaną ujawnione albo zajdą okoliczności, które w myśl postanowień niniejszego rozporządzenia powodują odmowę udzielenia pozwolenia, wojewódzka władza administracji ogólnej, która wydała pozwolenie, zarządzi jego odebranie.

(2) Władza, która wydała pozwolenie może również zarządzić odebranie pozwolenia na prowadzenie pojazdów mechanicznych, jeżeli zostaną stwierdzone takie okoliczności, które wskazują, że kierowca nie daje gwarancji prowadzenia pojazdu bez narażenia na szkodę bezpieczeństwa publicznego.

(3) Władza, która wydała pozwolenie, może w razie powzięcia uzasadnionych wątpliwości co do umiejętności kierowania pojazdem wezwać posiadającego pozwolenie na prowadzenie pojazdu do poddania się ponownemu zbadaniu przed upoważnioną instytucją (§ 58 ust. 3 pkt. c), czy posiada potrzebne wiadomości (§§ 58 i 65) i do przedstawienia nowego

świadectwa, stwierdzającego tę okoliczność. Nieprzedstawienie żadanego świadectwa w określonym terminie powoduje odebranie pozwolenia.

§ 69. (1) Pozwolenie na prowadzenie pojazdów mechanicznych powinno być odebrane w przypadkach następujących:

a) jeżeli kierowca spowodował wypadek, będąc w stanie nietrzeźwym;

b) jeżeli nie zatrzymał się w razie spowodowanego przez się wypadku z ludźmi i nie przyszedł z pomocą ofiarom wypadku lub

c) w razie stwierdzenia stałej niezdolności do prowadzenia pojazdów.

(2) Jeżeli zostanie stwierdzone, że osoba posiadająca pozwolenie na prowadzenie pojazdów dopuściła się przekroczeń mniejszej wagi lub stała się czasowo niezdolną do prowadzenia pojazdu, władza, która wydała pozwolenie, może zarządzić odebranie pozwolenia na przeciąg określonego czasu.

§ 70. Zwrócenie pozwolenia odebranego na przeciąg określonego czasu może być uzależnione od złożenia świadectwa upoważnionej instytucji (§ 58 ust. 3 pkt. c), że kierowca posiada umiejętność prowadzenia pojazdu (§§ 58 i 65), albo od wyniku sprawy administracyjno-karnej lub sądowo-karnej, gdy okoliczności, które spowodowały czasowe odebranie pozwolenia, mają być przedmiotem postępowania administracyjno-karnego albo sądowo-karnego.

§ 71. Jeżeli dla stwierdzenia okoliczności, uzasadniających odebranie pozwolenia, zachodzi potrzeba sprawdzenia stanu zdrowia kierowcy, wojewódzka władza administracji ogólnej może zarządzić zbadanie go przez lekarza urzędowego. Nieusprawiedliwione niestawiennictwo do zbadania w oznaczonym terminie powoduje odebranie pozwolenia.

§ 72. Jeżeli względy bezpieczeństwa publicznego tego wymagają, a zwłoka grozi niebezpieczeństwem, powiatowa władza administracji ogólnej może zarządzić tymczasowe odebranie pozwolenia na prowadzenie pojazdów mechanicznych; obowiązana jest jednak bezzwłocznie donieść o tem zarządzeniu wojewódzkiej władzy administracji ogólnej, która wydała pozwolenie, przesyłając jej równocześnie odebrane pozwolenie. Władza ta uchyli zarządzenie powiatowej władzy administracji ogólnej albo wyda zarządzenie w myśl § 68.

Rozdział szósty.

Wyciągi pojazdów mechanicznych.

§ 73. (1) Wyciągi pojazdów mechanicznych na drogach publicznych można urządzać tylko na podstawie pozwolenia.

(2) Pozwolenie na wyciągi pojazdów mechanicznych na obszarze jednego województwa wydaje wojewódzka władza administracji ogólnej, po zasięgnię-

ciu opinii zarządów drogowych i powiatowych władz administracji ogólnej.

(3) Pozwolenie na wyścigi pojazdów na obszarze kilku województw, wydaje Minister Komunikacji w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

§ 74. Przekroczenie przy wyścigach pojazdów mechanicznych szybkości ruchu, przepisanej w niniejszym rozporządzeniu, może być dozwolone, jeżeli droga, na której mają się odbyć wyścigi, zostanie na czas wyścigów zamknięta dla ruchu publicznego.

Rozdział siódmy.

Wozy przyczepne i pociągi drogowo.

§ 75. (1) Do wozów przyczepnych mają odpowiednie zastosowanie postanowienia dotyczące rejestracji pojazdów mechanicznych, zamieszczone w §§ 15 — 18 i 22 — 30 niniejszego rozporządzenia.

(2) Każdy wóz przyczepny pojazdu mechanicznego powinien być zaopatrzony:

- a) w jeden system hamulcowy;
- b) w takie połączenie z pojazdem ciągnącym i innymi wozami przyczepnymi, aby ślady kół wozów przyczepnych nawet na zakrętach nie odchylały się poza konieczne odchylenie od śladów kół pojazdu;
- c) w urządzenie, zapobiegające staczaniu się wozu w tył;
- d) w tabliczkę umieszczoną w widocznym miejscu, podającą czytelnie ciężar własny wozu i największe dopuszczalne obciążenie;
- e) w numer ewidencyjny, wyznaczony przy rejestracji, namalowany z boku przedniej części wozu po lewej stronie.

(3) Obręcze kół każdego wozu przyczepnego pojazdu mechanicznego powinny być urządzone zgodnie z postanowieniami § 3.

(4) Przepis § 35 ust. 2) ma również zastosowanie do wozów przyczepnych.

(5) Ostatni wóz przyczepny powinien być zaopatrzony w znak rejestracyjny, umieszczony z tyłu, taki sam jak tylny znak pojazdu, w latarkę z czerwonym światłem, oraz w urządzenie oświetlające znak rejestracyjny. Znak rejestracyjny powinien być od zmroku do świtu oraz podczas silnej mgły oświetlony, a latarka z czerwonym światłem zapalona.

§ 76. Do ruchu na drogach publicznych pociągu drogowego wymagane jest osobne pozwolenie.

§ 77. Celem otrzymania pozwolenia, należy wnieść podanie do wojewódzkiej władzy administracji ogólnej, w której okręgu znajduje się stałe miejsce postoju pociągu drogowego z wymienieniem:

- a) dróg, po których pociąg ma kursować;

- b) całkowitej wagi pojazdu ciągnącego i każdego przyczepnego wozu, złożonej z ciężaru własnego i największego dopuszczalnego obciążenia;
- c) ciężaru, przypadającego na najbardziej obciążoną oś;
- d) szerokości obręczy, średnicy i rodzaju kół zarówno pojazdu ciągnącego, jak i wozów przyczepnych;
- e) urządzenia hamulców;
- f) największego przewidywanego składu zespołu;
- g) zamierzonej szybkości ruchu.

§ 78. (1) Pozwolenie wydaje wojewódzka władza administracji ogólnej, właściwa według miejsca stałego postoju pojazdu, po zasięgnięciu opinii interesowanych zarządów drogowych. Jeżeli pociąg ma kursować na obszarze kilku województw, wojewódzka władza administracji ogólnej wydaje pozwolenie w porozumieniu z innymi zainteresowanymi wojewódzkimi władzami administracji ogólnej.

(2) W pozwoleniu należy wymienić drogi, po których pociąg może kursować oraz wyszczególnić warunki, wymagane ze względu na bezpieczeństwo publiczne i ochronę dróg, w szczególności zaś określić największą dopuszczalną szybkość ruchu, oraz liczbę osób niezbędnych dla obsługi pojazdu.

§ 79. Normy szybkości jazdy dla ciężkich pojazdów (§§ 36, 37 i 38) mają odpowiednie zastosowanie również do pociągów drogowych. Jednak szybkość ruchu pociągu drogowego przy całkowitej wadze zespołu mniejszej niż 3,500 kg nie może przekraczać 40 kilometrów na godzinę.

§ 80. (1) Właściciel pojazdu mechanicznego z wozem przyczepnym, lub jego pełnomocnik tudzież kierowca są odpowiedzialni za niezaopatrzenie wozu przyczepnego w przepisane urządzenia i znaki (§ 75).

(2) Jeżeli zostanie stwierdzone, że przepisane w pozwoleniu (§ 76) warunki nie są przestrzegane lub, że kursowanie pociągu oddziałuje szkodliwie na drogi publiczne, pozwolenie to może być odebrane zarządzeniem tej wojewódzkiej władzy administracji ogólnej, która je wydała.

Rozdział ósmy.

Wojskowe pojazdy mechaniczne.

§ 81. Wojskowe pojazdy mechaniczne podlegają przepisom działu drugiego i czwartego, jeżeli poszczególne paragrafy nie zawierają postanowień odmiennych.

§ 82. (1) Dopuszczanie do ruchu wojskowych pojazdów mechanicznych, ustalanie dla nich znaków

rejestracyjnych, wydawanie dowodów rejestracyjnych, oraz wydawanie pozwoleń na prowadzenie ich przez wojskowych zawodowych i odbywających obowiązkową czynną służbę wojskową, należy do właściwych władz wojskowych.

(2) W skład komisji egzaminacyjnej dla kierowców wojskowych wchodzi delegat wojewódzkiej władzy administracji ogólnej z głosem decydującym w zakresie znajomości przepisów porządkowych na drogach publicznych.

(3) Pozwolenia wojskowe na prowadzenie pojazdów powinny odpowiadać pozwoleń przewidywanym w niniejszym rozporządzeniu (§ 59).

Rozdział dziewiąty.

Międzynarodowy ruch pojazdów mechanicznych.

§ 83. (1) Osoby, pragnące skorzystać z dopuszczonego do ruchu w Polsce pojazdu mechanicznego w państwie, które przystąpiło do konwencji międzynarodowej, dotyczącej ruchu samochodowego, podpisanej w Paryżu dnia 24 kwietnia 1926 r. (Dz. U. R. P. z 1930 r. Nr. 21, poz. 177), powinny zaopatrzyć się w międzynarodowe świadectwo samochodowe (Certificat International pour Automobiles), według wzoru i wskazówek zamieszczonych w załącznikach A. i B. do wymienionej konwencji.

(2) Osoby, pragnące kierować zagranicą takim pojazdem, powinny zaopatrzyć się w odpowiednie pozwolenie (międzynarodowe pozwolenie na prowadzenie — Permis International de Conduire), wydawane według wzoru i wskazówek zamieszczonych w załącznikach D i E do wymienionej konwencji.

(3) Pozwolenie takie nie może być wydane osobie mającej mniej niż osiemnaście lat.

(4) Międzynarodowe świadectwo samochodowe i międzynarodowe pozwolenie na prowadzenie samochodów, ważne na przeciąg jednego roku od daty wystawienia, są wydawane przez wojewódzkie władze administracji ogólnej, oraz przez Automobilklub Polski i Polski Touring Klub na mocy nieprzedawnionych dowodów rejestracyjnych oraz pozwoleń na prowadzenie pojazdów mechanicznych. Dokumenty wydawane przez wspomniane kluby powinny być potwierdzane przez wojewódzką władzę administracji ogólnej.

§ 84. (1) Osoby, wymienione w § 83 powinny zaopatrzyć pojazd z tyłu, na widocznym miejscu, w owalną tablicę, według wymagań załącznika C do wymienionej konwencji z literami „PL”, stwierdzającymi zarejestrowanie w Polsce.

(2) Zabrania się używania tej tablicy przed uzyskaniem międzynarodowego świadectwa samochodowego i po upływie jego ważności.

§ 85. (1) Obywatele państw, które przystąpiły do wymienionej w § 83 międzynarodowej konwen-

cji z dnia 24 kwietnia 1926 r. i obywatele polscy stale zamieszkali w tychże państwach, mogą używać na drogach publicznych Rzeczypospolitej Polskiej pojazdów dopuszczonych do ruchu w wymienionych państwach, jeżeli posiadają prawidłowo wystawione i nieprzedawnione międzynarodowe świadectwo samochodowe i międzynarodowe pozwolenie na prowadzenie samochodów, oraz jeżeli odnośne pojazdy są zaopatrzone w znaki rejestracyjne państwa, z którego pochodzą i w umieszczoną z tyłu tablicę z literami tego państwa. Tablice te od zmroku do świtu i podczas silnej mgły powinny być oświetlone.

(2) Osoby, wymienione w ust. 1 powinny posiadać dowód uiszczenia opłaty na rzecz Państwowego Funduszu Drogowego, jeżeli pojazd nie podlega zwolnieniu od opłaty i okazywać ten dowód na żądanie organów kontrolujących.

§ 86. (1) Międzynarodowe pozwolenie na prowadzenie samochodów nie uprawnia samo przez się do prowadzenia pojazdów zarejestrowanych w Polsce.

(2) Kierowca, posiadający międzynarodowe pozwolenie na prowadzenie samochodów, powinien stosować się do wszelkich przepisów ruchu, obowiązujących na drogach publicznych w Polsce.

(3) Międzynarodowe świadectwo samochodowe i międzynarodowe pozwolenie na prowadzenie samochodów, powinny być okazywane na każde żądanie funkcjonariuszów policji państwowej, służby drogowej i organów gminnych.

§ 87. (1) W razie stwierdzenia, że pojazd wprowadzony do Polski z zagranicy nie odpowiada warunkom dopuszczenia pojazdów do ruchu na drogach publicznych w Polsce, wojewódzka władza administracji ogólnej, w której okręgu stwierdzono brak tych warunków, może odebrać prawo korzystania z międzynarodowego świadectwa samochodowego i zabronić używania pojazdu do czasu usunięcia braków.

(2) W razie stwierdzenia, że kierowca, mający międzynarodowe pozwolenie na prowadzenie samochodów, nie posiada kwalifikacji, zapewniających w dostatecznej mierze bezpieczeństwo publiczne, wojewódzka władza administracji ogólnej, w której okręgu brak kwalifikacji stwierdzono, może odebrać prawo korzystania z międzynarodowego pozwolenia na prowadzenie samochodów.

(3) Władza, która odmówiła uznania międzynarodowego świadectwa samochodowego lub międzynarodowego pozwolenia na prowadzenie samochodów, powinna zawiadomić o tem Ministerstwo Komunikacji, podając w zawiadomieniu adres osoby, której odmówiła uznania.

§ 88. (1) Przed zarejestrowaniem pojazdu, wprowadzonego do Polski z zagranicy bez międzynarodowego świadectwa samochodowego, wolno go użyć na przeciąg najwyżej dwunastu godzin jedynie dla dojazdu do najbliższego miasta wojewódzkiego na podstawie kwitu urzędu celnego i pisemnego stwierdzenia terminu wjazdu przez państwowe organy bezpieczeństwa.

(2) Kwit urzędu celnego należy okazywać na żądanie funkcjonariuszów policji państwowej, służby drogowej i organów gminnych.

Rozdział dziesiąty.

Ewidencja pojazdów mechanicznych i ich kierowców.

§ 89. Wojewódzkie władze administracji ogólnej powinny prowadzić rejestry dopuszczonych do ruchu pojazdów mechanicznych i ich kierowców.

§ 90. Wojewódzkie władze administracji ogólnej powinny zawiadamiać Komisarza Rządu miasta stołecznego Warszawy o każdym udzieleniu, przedłużeniu, odmówieniu udzielenia, czasowem odebraniu oraz odebraniu na stałe pozwoleń na prowadzenie pojazdów, podając imię, nazwisko, rok urodzenia i adres kierowcy względnie osoby, której odmówiono udzielenia pozwolenia, oraz imiona jego rodziców, tudzież rodzaj i numer pozwolenia.

§ 91. Władze administracyjne obowiązane są zawiadamiać Komisarza Rządu miasta stołecznego Warszawy o każdym przypadku ukarania kierowców pojazdów mechanicznych, podając imię, nazwisko, adres i rok urodzenia kierowcy, imiona jego rodziców oraz przepis naruszony i wymiar kary.

§ 92. Komisarz Rządu miasta stołecznego Warszawy prowadzi centralną ewidencję kierowców pojazdów mechanicznych z uwidocznieniem kar, jakie na nich zostały nałożone.

Rozdział jedenasty.

Postanowienie karne.

§ 93. Winni przekroczenia przepisów niniejszego rozporządzenia będą karani w myśl postanowień rozdziału IV ustawy z dnia 7 października 1921 r. o przepisach porządkowych na drogach publicznych (Dz. U. R. P. Nr. 89, poz. 656) w brzmieniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 18, poz. 151).

Rozdział dwunasty.

Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 94. (1) Pojazdy mechaniczne i wozy przyczepne pociągów drogowych, dopuszczone przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia do ruchu na drogach publicznych, powinny być przystosowane do wymagań, zawartych w § 3 tego rozporządzenia w ciągu sześciu miesięcy od jego wejścia w życie.

(2) Minister Spraw Wojskowych zarządzi dostosowanie wojskowych pojazdów do wymagań, przewidzianych w dziale drugim.

§ 95. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie trzydziestego dnia po jego ogłoszeniu. Jednocześnie z tym dniem traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Robót Publicznych i Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 27 stycznia 1928 r. o ruchu pojazdów mechanicznych na drogach publicznych (Dz. U. R. P. Nr. 41, poz. 396).

Kierownik Ministerstwa Komunikacji: *M. Butkiewicz*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Bronisław Pieracki*

Minister Spraw Wojskowych: *J. Piłsudski*

56.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 8 lutego 1933 r.

w sprawie znaczków stemplowych.

Na podstawie art. 18 i 176 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o opłatach stemplowych (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 41, poz. 413) zarządzam co następuje:

§ 1. Znaczki stemplowe wartości 50 zł sporządzone według wzoru, opisanego w obwieszczeniu Ministra Skarbu z dnia 20 czerwca 1924 r. (Monitor Polski Nr. 142, poz. 412) mogą być używane tylko do dnia 28 lutego 1933 r. włącznie.

Znaczki takie, nie użyte celem uiszczenia opłaty stemplowej do dnia 28 lutego 1933 r. włącznie, zostaną wymienione na znaki stemplowe, będące w obiegu, w razie przedstawienia ich do wymiany w czasie od dnia ogłoszenia niniejszego rozporządzenia do dnia 15 marca 1933 r. włącznie. Przytem mają zastosowanie §§ 90 — 93 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 10 października 1932 r. zawierającego przepisy wykonawcze do ustawy o opłatach stemplowych (Dz. U. R. P. Nr. 99, poz. 842).

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Skarbu: *Wł. Zawadzki*